

Mogućnosti e-usluga i nautički turizam

Vuleta, Katarina

Master's thesis / Diplomski rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, University Department for Forensic Sciences / Sveučilište u Splitu, Sveučilišni odjel za forenzične znanosti**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:227:435688>

Rights / Prava: [Attribution-NoDerivs 3.0 Unported](#)/[Imenovanje-Bez prerada 3.0](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-24**

SVEUČILIŠTE
U
SPLITU

SVEUČILIŠNI
ODJEL ZA
FORENZIČNE
ZNANOSTI

Repository / Repozitorij:

[Repository of University Department for Forensic Sciences](#)

SVEUČILIŠTE U SPLITU
SVEUČILIŠNI ODJEL ZA FORENZIČNE ZNANOSTI
ISTRAŽIVANJE MJESTA DOGAĐAJA

DIPLOMSKI RAD

MOGUĆNOSTI E-USLUGA I NAUTIČKI
TURIZAM

Katarina Vuleta

Split, rujan 2023.

SVEUČILIŠTE U SPLITU
SVEUČILIŠNI ODJEL ZA FORENZIČNE ZNANOSTI
ISTRAŽIVANJE MJESTA DOGAĐAJA

DIPLOMSKI RAD

MENTOR: prof. dr. sc. Josip Kasum

KOMENTOR: dr. sc. Marko Pilić

Katarina Vuleta

Matični broj studenta: 560/2020

Split, rujan 2023.

Rad je izrađen na Sveučilišnom odjelu za forenzične znanosti pod nadzorom mentora prof. dr. sc. Josip Kasum i komentora dr. sc. Marko Pilić u vremenskom periodu od svibnja, 2023. godine do rujna, 2023. godine.

Datum predaje rada: 06. rujan 2023

Datum prihvatanja rada: 07. rujan 2023

Datum obrane rada: 13. rujan 2023

Povjerenstvo:

1. doc. dr. sc. Tonći Prodan

2. dr. sc. Marko Perkušić

3. prof. dr.sc. Josip Kasum

Sadržaj

1. UVOD	1
2. CILJ RADA.....	3
3. IZVORI PODATAKA I METODE.....	4
3.1. Nautički turizam u Republici Hrvatskoj.....	4
3.2. Pravna regulativa.....	5
3.3. Sustav e-gradani i nautika	7
3.4. Internet informacije i E-usluge.....	8
3.4.1. Projekt „Hrvatski digitalni turizam“	9
3.4.2. Odabir usluga bitnih u nautičkom turizmu	11
3.4.3. Hrvatski hidrografski institut.....	13
3.4.4. Plovput d.o.o.....	15
3.4.5. Resorno ministarstvo	15
3.4.6. Pomorska policija	21
3.4.7. Obalna straža	21
3.4.8. Traganje i spašavanje u RH.....	22
3.4.9. Hitna medicinska pomoć	23
3.4.10. Marine	23
3.4.11. Ostali izvori	23
3.4.12. Identifikacija i klasifikacija informacija.....	24
4. REZULTATI I RASPRAVA	25
5. ZAKLJUČCI	30
LITERATURA.....	31

SAŽETAK.....	34
ŽIVOTOPIS	37
IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI.....	38

1. UVOD

Nautički turizam u Republici Hrvatskoj, kao i u zemljama s kojima se može usporediti u području slične ili iste gospodarske djelatnosti u posljednjih nekoliko desetljeća, primjećuje se značajan ili bitan razvoj. U literaturi se može pronaći više definicija samog pojma “nautički turizam”. Može se krenuti i od definicije pojma “turizam”. Stoga se općenito može definirati;

“ turizam (engl. tourism), ukupnost odnosa i pojava koji proizlaze iz putovanja i boravka posjetitelja nekog mjesta, ako je takvo putovanje poduzeto radi odmora i uživanja te se njime ne zasniva stalno prebivalište i ne poduzima se neka gospodarska djelatnost; gospodarska djelatnost koja obuhvaća turistička kretanja i sve odnose koji proizlaze iz takvih kretanja.” [1] Definicija nautičkog turizma bila bi; *“ Nautički turizam je gospodarska djelatnost koja se zasniva na sadržajima vezanima uz turističku i rekreativnu plovidbu morem, rijekama i jezerima.”* [2]

Nautički turizam smatra se jednim od najbrže rastućih područja gospodarske djelatnosti, a može se tvrditi i najatraktivniji oblik turizma u svijetu. Kada proučavamo Republiku Hrvatsku može se tvrditi da se nautički turizam smatra bitnim djelom njenog gospodarskog sustava u cjelini. Obala RH i više od jedne tisuće otoka u moru RH, predstavljaju izrazito razvedenu obalu. Još uvijek se može tvrditi da postoje skoro netaknute prirodne ljepote. RH kao takva postaje izuzetno privlačno odredište turistima u ovakvoj vrsti turizma. Nautički turizam posljedično stvara pojačane potrebe za radnom snagom, djelomično potiče razvoj raznih oblika trgovačkih društava. Takva društva sudjeluju u pružanju usluga kao npr.: uslužne djelatnosti, najam plovila, popravci, održavanje i sl. [3].

U nautičkom turizmu se primjećuje relativno veliki broj različitih usluga, pa tako i određeni oblici e-usluga koje će se proučavati u ovom diplomskom radu. Uslugom se smatra posluživanje ili podvorba koja se posebno naplaćuje. Dakle, e-uslugom može se smatrati određena vrsta posluživanja ili podvorbe koja se obično posebno naplaćuje, shodno navedenom, e-servisom, a provodi se e – načinom. [4]

U današnjem vremenu može se primijetiti izraziti tehničko tehnološki napredak u društvu. Primjećuje se porast raznolikih e-usluga. E-uslugom se smatra usluga u pružanju elektroničkim sredstvima. To mogu biti npr. mobilni uređaji, računala, ili neki drugi može se napisati “digitalni” put. E-usluge, odnosno elektroničke usluge omogućene su krajnjim korisnicima pomoću korištenja raznolikih aplikacija, platformi i sl. Korisnicima se omogućava jednostavnija i brža organizacija putovanja, rezervacija smještaja i ostale aktivnosti u cilju boljeg upoznavanja željenog odredišta. E-usluge u nautičkom turizmu korisnicima tj. nautičarima mogu ponuditi npr. iznajmljivanje prostora potrebnog smještaju plovila, kao i turista na samom plovilu i /ili na vezu. Također se mogu odnositi i na najam (*charter*) plovila za odmor i rekreaciju, usluge upravljanja plovilima (skiperaža), te već spomenute oblike usluga u smislu čuvanja, održavanje i sl. [3].

U ovom radu će se obraditi odabrane vrste e-usluga u nautičkom turizmu u Republici Hrvatskoj. Stoga, e-usluge u nautičkom turizmu predstavljaju praktički užu temu ovog rada. Svakako da je bolje za društvo i za korisnike da se sigurnost u nautičkom turizmu zadrži na zadovoljavajućoj razini. Stoga ovo istraživanje upućuje na važnost i svrhu same teme, u području analize odabranih e-usluga u nautičkom turizmu. Dalje se u radu istražuju mogućnosti primjene odabranih e-usluga u nautičkom turizmu, te utjecaj koje same e-usluge imaju na informacijski dio sigurnosti. Valja napomenuti da se e-usluge stalno inoviraju. One se javljaju u izrazito dinamičkom internetskom okruženju a stalno se pojavljuju i njihovi novi oblici. Stoga se u ovom radu analiziraju samo one e-usluge i informacije koje su u trenutku pisanja bile poznate autorici rada.

2. CILJ RADA

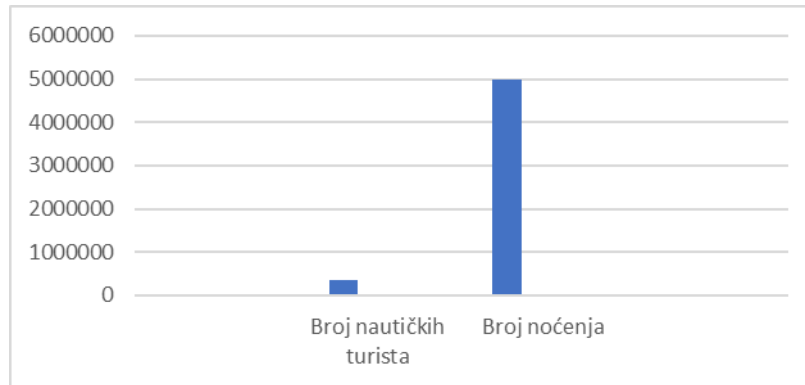
Dalje, u ovom radu istražit će se raznolike mogućnosti primjene odabranih e-usluga i informacija u nautičkom turizmu. Pokušat će se procijeniti njihov utjecaj na informacijski dio sigurnosti u nautičkom turizmu. Stoga se očekuje identifikacija informacija bitnih za nautički turizam, a dostupnih kroz odabrane oblike e-usluga. Očekuje se da će se istraživanje provesti korištenjem primjenjivih znanstveno istraživačkih metoda dostupnih relevantnih stranih i domaćih bibliografskih i inih izvora. Nakon identifikacije određenih e-usluga i informacija u nautičkom turizmu, iste će se dalje istražiti i opisati uz prikaz njihovog načina informiranja. Od postavljenog istraživanja očekuje se odgovarajuće prikazati informacije koje se prikupljaju, a korisne su u djelovanju nautičkog turizma kao gospodarskoj djelatnosti i u radu državnih upravnih i inih tijela. Glavnim ciljem ovog rada smatra se razvoj prijedloga načina prikaza e-usluga i Internet informacija s polazišta raspoloživih informacija.

3. IZVORI PODATAKA I METODE

Različite znanstveno istraživačke metode koristiti će se u ovom radu u cilju istraživanja dostupnih izvora i ostale relevantne literature. Mogu se navesti metode analize i sinteze, te empirijska istraživanja uz korištenje statističkih prikaza istraživane problematike. i sl. U radu će se analizirati aktivnosti državnih tijela, kao i ostalih raznolikih oblika društava ili organizacija (entiteta) uključenih na određeni način u procese povezane s nautičkim turizmom, posebno u dijelu mogućeg pružanja e-usluga, kao i Internet informacija.

3.1. Nautički turizam u Republici Hrvatskoj

Jadransko more sa značajno razvedenom obalom obuhvaća > od jedne tisuće raznolikih otoka, otočića i hridi. S pripadajućim prirodnim ljepotama, kulturnim nasljeđem u mediteranskom okruženju RH predstavlja izuzetno zanimljivo i privlačno odredište za sve kategorije turista, a posebno turista u nautičkom turizmu. Ovu bogatu i raznovrsnu ponudu prati i odgovarajuća infrastruktura. Tako da ista obuhvaća > 150 luka, mnogobrojna privezišta, kao i raznolika sidrišta. Brodovi za zabavu borave u lukama nautičkog turizma ili su u plovidbi. Marine su predstavnice luka nautičkog turizma. U marinama se pružaju raznovrsne usluge usmjerene plovilima u nautičkom turizmu. Također se nude raznoliki sadržaji namijenjeni prehrani, opskrbi, rekreaciji, zabavi i sl. [5] Smatra se da je nautički turizam RH značajan dio ukupnog gospodarskog sustava RH. Kao takav stvara bitan doprinos ukupnom turističkom prometu. Prema dostupnim podacima Hrvatske turističke zajednice- HTZ 2021 godine u RH je boravilo > 350.000 nautičara. Ukupan broj noćenja provedenih u marinama, kao i na sidrištima iznosio je > 5 000 000.

Slika 1. Odnos broja nautičkih turista i ostvarenih noćenja u 2021. godini

(Izvor: izradila autorica prema: [5])

RH se međunarodno prepoznala, a i ističe se kao odredište nautičkog turizma s relativno velikim brojem izuzetnih plaža, marina, pripadajućih vezova uz relativno zadovoljavajuću razinu kvalitetne i relativno sigurne nautičke infrastrukture [6]. Pored usluga sadržanih u nautičkom turizmu primjećuje se izuzetno raznovrsna gastronomska ponuda, kulturni događaji, sportski susreti čime se dodatno obogaćuje turistička ponuda RH. Također se može primijetiti da uočene raznovrsne ponude u nautičkom turizmu RH postaju sadržaj raznolikih oblika e-servisa, e-usluga i sl.

3.2. Pravna regulativa

Nautički turizam se dijelom određuje pripadajućom pravnom regulativom. S njom se određuju npr, uvjeti poslovanja, prava i obveze turista u nautičkom turizmu i uključenih pravnih subjekta. U RH se nautički turizam regulira odgovarajućim zakonskim propisima, pravnim aktima, uredbama i direktivama. Temeljnim zakonom povezanim s nautičkim turizmom u RH smatra se Zakon o pomorskom dobru i morskim lukama. Rečenim zakonom uređuje se upravljanje pomorskim dobrom i problematika luka i marina.

Također se kao utjecajni, u nautičkom turizmu, mogu navesti zakoni o sigurnosti plovidbe na moru, o turističkoj djelatnosti, o vodama i ostali. U povezanosti s pružanjima usluga mogu se navesti propisi, standardi, smjernice i pravila povezanih sa sigurnošću i zaštitom okoliša. Za primjer se može navesti sustav upravljanja kvalitetom marina u RH. Ona se određuje standardom ISO 9001, a zaštita okoliša određuje se pomoću standarda ISO 14001. [7]

Može se navesti da se pravna regulativa EU, povezana s ovakvom vrstom turizma, uključuje u zakone i druge pravne akte u RH. Tako se mogu primjerice navesti dvije direktive i to: Direktiva o uslugama u unutarnjem tržištu i Direktiva o turističkim paket aranžmanima i povezanim aranžmanima. Navedenom direktivom štite se prava turista uz navođenje obaveza turističkih agencija i ostalih poslovnih subjekata. Sve u cilju postizanja kvalitetnog turističkog angažmana smatra se važnim da se poslovni subjekti i turisti nautičkog turizma odgovarajuće upoznaju sa zakonima i propisima. To se djelomice postiže transparentnošću i dostupnošću informacija u cilju izbjegavanja negativnih pojava ako navedene stranke ne raspolažu s informacijama u određenom vremenu. Iz do sada analiziranog može se postaviti polazni prikaz entiteta bitnih u nautičkom turizmu i pružanju raznolikih e-servisa. Tu se također može naslutiti važnost postojanja raznolikih e-servisa.

- pravna regulativa
- nautički turizam u RH
- sustav e-crew
- način rada
- nautički e-visitor
- identifikacija i klasifikacija informacija
- e-usluge

Slika 2. Polazni prikaz entiteta bitnih u nautičkom turizmu i pružanju raznolikih e-servisa

Izvor: Izradila autorica

E-uslugama pružaju se raznolike informacije i podaci važni nautičarima. Također se može tvrditi da su neke usluge sveobuhvatnije i sadržajnije u usporedbi s drugima, dok se neke odnose isključivo na određenu informaciju i/ili podatak bez značajnije ili bez ikakve interakcije između korisnika i davatelja određene usluge. Dalje će se u radu e usluge i informacije u povezanosti s nautičkim turizmom opisivati tako da se posebno primjećuje i naglašava razlika odgovarajuće e-usluge za od može se pisati Internet usluge (informacije) u određenom smislu samo informacije i/ili podatka važnog za nautički turizam.

3.3. Sustav e-gradani i nautika

Na web stranici povezanoj s e-nautikom dostupnoj na web adresi : <https://gov.hr/hr/nautika/1558> mogu se naći sljedeći podaci djelomice iskoristivi za potrebe nautičkog turizma:

- nautika
- koncesionirana sidrišta za potrebe brodica i jahti
- red na sidrištu
- Pravilnik o sigurnosti pomorske plovidbe u unutarnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Republike Hrvatske te načinu i uvjetima obavljanja nadzora i upravljanja pomorskim prometom
- lučke kapetanije
- zaštita morskog okoliša
- luke otvorene za javni promet i naplata pristojbe
- sidrenje u lukama posebne namjene i naplata pristojbe
- e-Nautika.

U povezanosti s nautikom i pitanjima dijelom povezanih sa sigurnošću plovidbe korisnici se mogu informirati o lukama i sidrištima. Također se mogu upoznati s podacima povezanim s naplatama odgovarajućih pristojbi, pristaništima, redom u lukama kao i na sidrištima. Ostali podaci obuhvaćaju podatke o lukama otvorenim javnom prometu, sidrištima, lukama nautičkog turizma, raspoloživim postajama za opskrbu gorivom kao i graničnim prijelazima. Ovakvi podaci mogu se naći u Nautičkom informacijskom servisu (NIS).

Sam servis smatra se besplatnom aplikacijom namijenjenoj pametnim telefonima, a izradilo ju je Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture, koji se dalje u radu detaljnije objašnjava. S koncesioniranim sidrištima upravljaju različiti gospodarski subjekti. Njima nadležna tijela državne uprave i regionalne samouprave koja su zadužena za upravljanja sidrištima dodjeljuju koncesiju sljedeći Zakon o pomorskom dobru i morskim lukama. U drugom slučaju mogu biti i dio luke otvorene javnom prometu. Tada sa sidrištima upravlja nadležna lučka uprava. Na sidrištima bez koncesije ili dijelovima luke koje nisu otvorene određenom javnom prometu ne dopušta se naplaćivanje usluga sidrenja brodova, brodica i jahti. Valja naglasiti da postoji zabrana sidrenja brodova, jahti i brodica na područjima posebno označenim na pomorskim kartama i drugim

publikacijama Hrvatskog hidrografskog instituta – HHI iz Splita. Tako provedeno sidrenje smatra se pomorskim prekršajem. Za počinjenje takvog prekršaja predviđene su relativno visoke kazne. Ovdje se također mogu naći temeljne informacije u povezanosti s redom i sidrištima. Tako osoba za upravljanje jahtom ili brodicom biva odgovorna u području sigurnosti plovila u vremenu boravka na sidrištu. Ta osoba dužna je slijediti upute koncesionara i nadležne lučke kapetanije. Prilikom sidrenja odgovorna osoba vodi brigu da plovilo biva dostatno udaljeno u svim smjerovima od najbližih plovila kao i uvjetima povezanih s vremenom. Strane brodice kao i jahte u dolasku iz inozemstva dužne su najkraćim mogućim putem uploviti u luku koja je otvorena za međunarodni promet. Tada mora posjedovati vinjetu. Može se navesti da je zabranjeno sidrenje na sidrištima stranim plovilima prije nego ishode vinjetu. Zabrana se ne odnosi na slučaj više sile. Međutim, tada se mora izvijestiti najbliža lučka kapetanija. U vremenu boravka na sidrištu plovilo treba istaknuti dnevne oznake kao svjetla propisana Međunarodnim pravilnikom povezanim s izbjegavanjem sudara na moru. Dio na internetskoj stranici upućuje poveznicom na Pravilnik o sigurnosti pomorske plovidbe u unutarnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Republike Hrvatske. Također se tu možemo upoznati s načinom i uvjetima obavljanja nadzora kao i upravljanja pomorskim prometom. Također se na stranici omogućuje poveznica prema Lučkim kapetanijama. Za vrijeme boravka na određenom sidrištu zabranjuje se odlaganje i ispuštanje svih krutih otpadaka u more, kao i tekućih otpadaka, te sanitarnih voda. Nepoštivanje odredaba povezanih sa zaštitom morskog okoliša, kažnjava prema Pomorskom zakoniku i Zakonu o pomorskom dobru i morskim lukama. U dijelu internetske stranice povezane s lukama otvorenim za javni promet i naplatu pristojbe u lukama upućuje se na relevantnu regulativu. Također se upućuje i na informacije povezane se naplatom pristojbe za sidrenje u lukama posebne namjene U dijelu internetske stranice pod naslovom e-Nautika nailazi se na korisne informacije, koje se dalje detaljnije u radu obrađuju.

[16]

3.4. Internet informacije i E-usluge

Danas se nalazimo i živimo u vremenima kada relativno veliki broj raznolikih usluga u društvu biva dostupan korisnicima u različitim oblicima i sadržajima e-usluga i Internet informacija. One se pružaju zainteresiranim na raznolike načine u okviru rada različitih državnih i inih organizacijskih oblika, što se u radu dalje analizira.

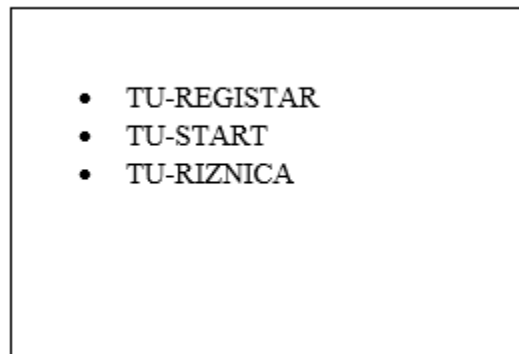
3.4.1. Projekt „Hrvatski digitalni turizam“

Tako se u domeni turizma mogu pregledno analizirati rezultati postignuti provedbom projekta naziva “Hrvatski digitalni turizam”, HDT ili kraće “E-turizam”. Smatra se da je HDT niz javnih usluga digitalnog oblika namijenjenih području turizma. Usluge su dohvatljive korisnicima sustava e-građani. Same usluge u digitalnom obliku razvijene su u projektu HDT u provedbi Ministarstva turizma i sporta – MINTS. [8]

Koristeći se integriranim informacijskim sustavom pomoću portala, građanima se omogućuje korištenje javnih usluga u turizmu. [9] HDT se smatra jedinstvenim projektom MINTS jer su se u RH prvi puta sjedinile raznolike usluge u turizmu. Budući da se u radu HDT koriste informacijski sustav korisnici mogu stalno raspolagati s dostupnim uslugama. Svrhom HDT također se može smatrati nastojanje da se digitaliziranjem i optimiranjem procesa prisutnih kod turizma potakne razvoj ugostiteljskih i turističkih usluga. Također se očekuje da će HDT unaprijediti različite načine komunikacija i poslovanja koja se provode između građana RH i tijela javne uprave zadužene za poslove turizma.

Tako se u integriranom državnom informacijskom sustava za pružanje javnih e- usluga povezuju razna tijela javne uprave tako da postoji:

- središnji registar ugostiteljskih djelatnosti i usluga u turizmu (TU-REGISTAR)
- registriranja važna za provedbu djelatnosti kao i započimanje poslova iz području turizma i ugostiteljstva (TU-START) i
- sistem dodjele potpora namijenjenih turizmu (TU-RIZNICA).

-
- TU-REGISTAR
  - TU-START
  - TU-RIZNICA

Slika 3. Polazni prikaz sjedinjenja raznolikih usluga u turizmu

Izvor: Izradila autorica

Sama usluga pruža mogućnost fizičkim i pravnim osobama pomoću sustava e-građani, predati zahtjev bitan radi registracije kod obavljanja djelatnosti kao i pokretanja poslovanja, te zahtjeva povezanog s dodjelom potpora u područjima ugostiteljstva i turizma. [9]

TU-REGISTAR smatra se jedinstvenim elektroničkim sustavom davanja javnog i transparentnog uvida građana u spoznaje povezane s zajednicama, turističkim objektima, i sadržajima kao i spoznaje o tvrtkama, osobama i institucijama u povezanosti s obavljanjem turističke djelatnosti. Ovim registrom omogućuje se uvid u prije razjedinjene podatke sadržane u raznim upisnicima. Sada su podaci ažurirani i mogu se razmjenjivati između raznih tijela.

TU-START uslugom sjedinjuju se postupci povezani s registracijom djelatnosti kao i započinjanja poslovanja u području ugostiteljstva i turizma. Ova usluga omogućuje gospodarskim subjektima i građanima lakše i brže podnositi odgovarajuće zahtjeve na jednom mjestu.

TU-RIZNICA smatra se e-uslugom. Ona objedinjuje sve raspoložive poticaje i potpore namijenjene području turizma.

Sama Web platforma naziva: "Croatia.hr" kao dio projekta HDT, dodatno se osuvremenila i prilagodila krajnjim korisnicima. Svrhom njenog postojanja smatra se mogućnost davanja

informacija i podataka namijenjenih turističkom području omogućavajući promociju hrvatskog turizma. [10]

Sam projekt HDT vrijedan je približno 5.300.000 EUR. Europski strukturni i investicijski fondovi sufinancirali su 85% navedene vrijednosti. Projekt je dio strategije e-Hrvatska 2020. Realiziran projekt predstavlja bitan napredak u turističkom području djelatnosti, posebno zbog činjenica da su nepovezani podaci i nesuvremene tehnologije u primjeni u turizmu postajale ograničavajući čimbenik daljnjeg razvoja istog. Projekt se provodio od 1. rujna 2014. do 1. veljače 2023. Korisnik projekta je resorno ministarstvo. Projektni partneri su: Splitsko-dalmatinska županija i njena turistička zajednica, te Hrvatska turistička zajednica. [9]

Može se navesti i sustav E-VISITOR. On se smatra sustavom prijave i odjave gostiju. On se u obliku on-line aplikacije uspostavio 2016. godine služeći prijavi i odjavi gostiju uz mogućnost praćenja obračuna i naplate turističkih pristojbi pomoću Internet tehnologije. Ovaj sustav se dalje u radu detaljnije obrađuje.

U ovom dijelu rada može se tvrditi da usluge razvijene projektom HDT predstavljaju centralno mjesto namijenjeno informacijama i uslugama javnog sektora u RH. E-Građani, kao portal pruža usluge i informacije svim hrvatskim građanima, građanima Europske Unije i svim strancima koji imaju reguliran boravak u RH. <https://gov.hr/> e –građani, informacije i usluge.

3.4.2. Odabir usluga bitnih u nautičkom turizmu

Dalje se u radu istražuju mogućnosti e usluga u nautičkom turizmu, na raspolaganju širem krugu korisnika. U nautičkom turizmu općenito borave gosti ili nautički turisti. Oni se mogu, donekle smatrati posebnom kategorijom gostiju-turista, posebice zbog činjenice da u svom boravljenju u RH postavljaju i očekuju ispunjenje donekle specifičnih zahtjeva u usporedbi s drugim ili ostalim kategorijama turista. Kako relativno veliki dio svog boravka u Republici Hrvatskoj provode u plovidbi morem, boravku u lukama ili na sidrištu, određeni dio informacija s kojima moraju raspolagati njima je izuzetno važan. Tako se mogu spomenuti npr. :

- meteorološke informacije
- informacije povezane sa sigurnošću plovidbe

- informacije povezane s traganjem i spašavanjem
- informacije povezane s radom službi medicinske pomoći
- informacije o barokomorama
- informacije povezane s radom pomorske policije, obalne straže, lučkih kapetanija
- informacije o radu Hrvatskog registra brodova
- informacije o svjetlima i drugim oznaka na plovnim putovima i sl.

Navedene informacije u određenim uvjetima mogu predstavljati Pomorske sigurnosne informacije (*Maritime Safety Information – MSI*). Navedene informacije kao i druge nastaju kao rezultat aktivnosti i rada različitih organizacija.

Stoga se dalje u radu analizira rad odabranih organizacija s ciljem označavanja izvora informacija bitnih u nautičkom turizmu. Bitno je naglasiti da će se zbog korištenja suvremenih digitalnih tehnologija u svakodnevnom životu, pa tako i u nautičkom turizmu dalje u radu nastojati utvrditi izvori e-usluga u nautičkom turizmu i mogućnosti korištenja. U radu se analiziraju trenutno dostupne informacije imajući na umu činjenicu da se sustav pružanja e-usluga u nautičkom turizmu stalno razvija i nadopunjuje, te su stoga u ovom radu prikazane samo trenutno odabrane e usluge iskoristive u nautičkom turizmu. Od autorici dostupnih izvora u Republici Hrvatskoj mogu se npr. navesti sljedeći prikazani slikom.

- HHI
  - RESORNO MINISTARSTVO
  - PLOVPUT
  - MUP Pomorska policija,
  - Obalna straža-HRM
  - Traganje i spašavanje u RH,
  - Hitna medicinska pomoć u RH, i sl.

Slika 4. Dostupni izvori u RH u povezanosti s nautičkim turizmom

Izvor: Izradila autorica

Slikom prikazani izvori dalje se opisuju.

3.4.3. Hrvatski hidrografski institut

Hrvatski hidrografski institut (HHI), u svojoj ukupnoj djelatnosti djelomice doprinosi i nautičkom turizmu posebno kroz vlastita izdanja različitih oblika pomorskih karata i navigacijskih publikacija.

Dio aktivnosti HHI dostupan je pomoću odgovarajućih e-usluga i Internet informacija. Više o navedenom na (www.hhi.hr). HHI stalno razvija i osvježava svoje e-usluge i između ostalih raspolaže sa sljedećim vrstama e-usluga:

- Oglas za pomorce
- Radiooglasni za navigaciju
- Registar povezan s hidrografskim izmjerama
- Geo Adriatic i
- Adriatic Sea.

Oglas za pomorce – OZP proizvodi se u nakladništvu HHI-a. Sjedište nakladnika nalazi se u Zrinsko Frankopanskoj 161., u gradu Splitu. OZP kao publikacija ima glavnog urednika. Publikacija se tiska mjesečno. Na internetskim stranicama HHI-a, publikacija se može naći već od 1998. Službena oznaka publikacije je: ISSN 2623-8136. Pomoću OZP-a, održavaju se različite pomorske karte kao i navigacijske publikacije u izdanju HHI-a. Za pregled OZP-a na računalu potrebno je raspolagati s PDF programom. Podaci na stranicama e-servisa „Oglas za pomorce“ ne smatraju se službenim podacima. Službeni OZP može se nabaviti pomoću ovlaštenih distributera. [11]

Na web stranicama HHI-a dostupni su navigacijski radiooglasni. Sami oglasi pružaju usluge, podatke i sl. što predstavlja važnost za sigurnost plovidbe, a koji nisu nužno prikazani na raznolikim pomorskim kartama. Proizvode se u oblicima povremenih publikacija kao npr. Peljari, radioslužba za pomorce, Nautičke tablice, Popis svjetala i signala za maglu i sl. Također ih se primjećuje u oblicima periodičnih publikacija kao što su Tablice morskih mijena i Nautički godišnjak. Kao primjer se može navesti e-usluga povezana s radiooglasima.

Tako ta usluga sadrži grafički prikaz radio oglasa, a na pomorskim kartama označava se oglas aktualan u navedenom području i vremenu. Uređene su prema podacima koje prikupljaju subjekti sigurnosti plovidbe i Hrvatski hidrografski institut. Oni se izrađuju sukladno preporuci Međunarodne hidrografske organizacije (*International Maritime Organisation – IMO*). [12]

I ostale publikacije iz područja npr. pomorstva, brodogradnje, pomorskog prava, nautičkog turizma, hidrografije u znanstveno stručnim izdanjima nadograđuju, obogaćuju i unapređuju postojeće stanje. [11]

Registar hidrografskih izmjera (Ovlaštene pravne osobe - OPO). Sukladno npr. Pravilniku o uvjetima i načinu obavljanja djelatnosti hidrografske izmjere ovlaštenih pravnih osoba objavljenog u Narodnim Novinama broj 120 iz 2018. Navedena usluga omogućava pristup i korištenje podataka o hidrografskim izmjerama povezanih s geografsko-hidrološkim, hidrometeorološkim i oceanografskim podacima. Ova e-usluga korisnicima omogućava pristup, pretraživanje i korištenje podataka pomoću internet tehnologija. Tako se postignuti podaci i informacije mogu koristiti u različite svrhe. To su npr. navigacija, sigurnost plovidbe, proučavanje obalnih područja, znanstvena i stručna istraživanja i sl. Može se navesti da OPO podatke o izmjeri i hidrografske elaborate dostavljaju HHI-u radi pregleda i ovjere. Pravna regulativa u povezanosti s tematikom odnosi se na: Zakon o hidrografskoj djelatnosti, Pravilnik o službenim pomorskim navigacijskim kartama i publikacijama, njihovom sadržaju, načinu i uvjetima izrade, izdavanja i održavanja, Pravilnik o uvjetima i načinu obavljanja djelatnosti hidrografske izmjere ovlaštenih pravnih osoba i Pomorski zakonik. Na dostupnoj web stranici HHI-a se prikazuju i obavijesti o trajanju radova povezanih s hidrografskom izmjerom. Prostorni podatci registra također su dostupni na adresi - Registar hidrografskih izmjera – OPO.

Usluga naziva GeoAdriatic smatra se e-uslugom HHI-a. Ova e-usluga namijenjena je skupljanju, spremanju, analizi i distribuciji podataka u povezanosti s jadranskim morem i obalom. Ova usluga daje informacije o pomorskoj infrastrukturi, plovidbenim pomorskim kartama, kao i ostale podatke relevantne za sigurnost plovidbe. Koristeći e-uslugu GeoAdriatic može se pristupiti podacima povezanim s pomorskim kartama, podacima o dubinama mora, oznakama o pomorskoj signalizaciji i ostalim. Hrvatskim portalom prostornih podataka o moru omogućuju se usluge pretraživanja i pregleda prostornih podataka povezanih s morem.

Tako se može navesti da se na obilježavanju dana pomorstva, na dan 5.12.2019. pustio u korištenje „Hrvatski portal podataka o moru – GeoAdriatic“. Također se može navesti da se 24.3.2020. godine na Portalu GeoAdriatic objavila WEB - GIS aplikacija naziva Katalog navigacijskih karata [13].

Adriatic Sea smatra se portalom „operativne oceanografije“. On pruža podatke o stanju mora Jadranskog mora. Tako se tu nalaze podaci o: plimi i oseki, valovima, vjetrovima i tlaku. Korisnici usluge trebaju se za pristup logirati s korisničkim imenom i lozinkom. Ona se može elektroničkim putem tražiti od HHI-a. Nakon logiranja na ekranu se javlja grafički prikaz podataka naziva „Mareograf“. Tu se nalaze podaci o moru kao npr.; vrijeme nastupa niskih i visokih voda, mjesečeve mijene i ostali podatci [14].

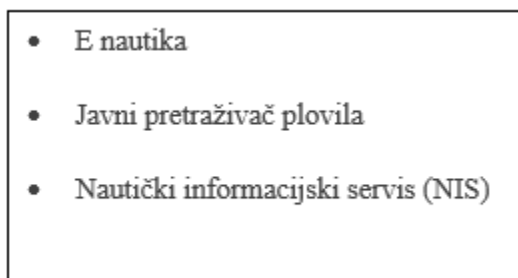
3.4.4. Plovput d.o.o.

Na stranicama o poduzeću Plovput d.o.o. iz Splita, na adresi Obala Lazareta 1. nalaze se sljedeći podaci. Plovput d.o.o. smatra se trgovačkim društvom s ograničenom odgovornošću. Plovput je u potpunom vlasništvu Republike Hrvatske. Prema Pomorskom zakoniku i Zakonu o Plovputu, organizacija je svojom djelatnošću povezana sa sigurnošću plovidbe. Plovput se smatra organizacijom strateškog značaja za Republiku Hrvatsku. Ukratko se aktivnosti Plovputa mogu opisati kroz poslove povezane s održavanjem i uređenjem plovnih putova na unutarnjim morskim vodama i u teritorijalnom moru RH. Plovput također obavlja poslove postavljanja objekata sigurnosti plovidbe. Ti objekti postavljaju se na plovnim putovima u unutarnjim morskim vodama i teritorijalnom moru RH, te brine o njihovom ispravnom radu. Važno je naglasiti i poslove radijske službe, te provedbe istraživanja i projektiranja u cilju provedbe poslova vlastite djelatnosti. Web domena poslova poduzeća Plovput d.o.o. svakako da djelomice predstavlja područje interesa u nautičkom turizmu u informacijskom smislu, te se u tom cilju mogu navesti korisni podatci dostupni pomoću web preglednika [15].

3.4.5. Resorno ministarstvo

Ministarstvo mora prometa i infrastrukture (MMPI) smatra se nadležnim tj. resornim u razvoju nautičkog turizma RH. Sa svojim aktivnostima uključuje se u razvoj i rad samog nautičkog turizma RH. MMPI ima bitnu ulogu u reguliranju, razvoju i promicanju nautičkog turizma. To postiže

razvijanjem propisa povezanih sa sigurnošću plovidbe, registracijom plovila, licenciranjima posada, zaštitom okoliša i ostalim. MMPI je donijelo Strategiju razvoja nautičkog turizma RH 2009-2019. Ovom strategijom predviđa se izgradnja marina, vezova i smještaja namijenjenih plovnim objektima. Pri MMPI primjećuju se i neke e-usluge u ponudi u nautičkom turizmu prikazane slikom.

-
- E nautika
  - Javni pretraživač plovila
  - Nautički informacijski servis (NIS)

Slika 5. Resorno ministarstvo i neke e- usluge u nautičkom turizmu

Izvor: Izradila autorica

Slikom prikazane e-usluge dalje se opisuju.

3.4.5.1. E-nautika

E-Nautika smatra se digitalnom uslugom u djelatnosti Ministarstva mora, prometa i infrastrukture. Ova usluga pruža mogućnost prijave dolaska stranog plovila, kao i hrvatskog plovila u teritorijalne vode RH-e. Također omogućava ishođenje vinjete. Vinjeta se smatra elektroničkom potvrdom uplate naknade za sigurnost plovidbe prijavljene jahte ili brodice. Može se navesti podatak da je od 27. lipnja 2020. godine, e-Nautika u RH, prvi sustav sjedinjen sa sustavom e-pristojbi. Time se omogućilo odgovarajuće plaćanje povezano s naknadom za sigurnost plovidbe, te zaštitom mora od onečišćenja.

Ovim načinom e-vinjetu mogu ishoditi vlasnici stranih jahti i brodica, samostalno. Uslugu mogu koristiti građani Europske unije, Europskog gospodarskog prostora i građani Republike Hrvatske. Na uslugu e-Nautika moguće se prijaviti jednim od sljedećih načina:

1. pomoću sučelja e-građani - samo za građane RH
2. pomoću sustava eIDAS - strani građani i
3. pomoću izravne poveznice usluge e-nautika

Od 27. lipnja 2020. godine e-Nautika se smatra prvim sustavom RH sjedinjenim sa sustavom e-Pristojbi. Omogućilo se on-line plaćanje naknade povezane sa sigurnošću plovidbe kao i zaštitom mora od onečišćenja. Ovim načinom vlasnici brodica i stranih jahti mogu pravodobno i samostalno postići „vinjetu“ u cilju plaćanja odgovarajućih pristojbi lučkim kapetanijama i ispostavama lučkih kapetanija radi plovidbe. Omogućeno plaćanje s karticama pruža uslugu u svega par minuta. Nakon plaćanja usluge, elektronički potpisanu i ovjerenu potvrdu korisnik može preuzeti [16].

3.4.5.2. Javni pretraživač plovila

MMPI nudi e-uslugu povezanu s javnim pretraživanjem plovila naziva javni pretraživač plovila - JPP. Ova usluga korisnicima pruža pristup informacijama o registriranim plovilima u domeni navedenog ministarstva. Javni pretraživač plovila pruža transparentnost pretraživanja. Olakšava pristup informacijama o registriranim plovilima. JPP pruža raznolike podatke. Tako se mogu navesti sljedeći prikazani slikom.

- registracija plovila
- tehnički podaci o plovilu
- sigurnosni aspekti
- pravna i administrativna pitanja
- održivost i zaštita okoliša

Slika 6. Resorno ministarstvo i JPP

Izvor: Izradila autorica

U dijelu povezanim s registracijom plovila JPP pruža korisnicima mogućnost provjere informacija o samoj registraciji plovila i valjanosti iste. Tu se nalaze podaci kao npr.: registarski broj, datum registracije, podaci o vlasniku plovila i sl.

JPP pruža informacije o tehničkim podacima pretraživanog plovila. One obuhvaćaju tehničke značajke plovila. To su npr. podaci o: vrsti plovila, veličini, kapacitetu, snazi motora, godini proizvodnje, itd. Ove podatke primjerice mogu koristiti nautičari i dionici ovog segmenta. JPP također pruža informacije o sigurnosnim značajkama plovila. One se mogu odnositi na valjanost sigurnosnih certifikata, osiguranje plovila, uvjete sigurne plovidbe i ostale sigurnosne podatke.

Usluga povezana s pravnim i administrativnim pitanjima odnosi se na pravna i administrativna pitanja povezana s plovilom. Te informacije se mogu odnositi na propise i zakonodavstvo u povezanosti s nautičkim turizmom, eventualnim poreznim obvezama, carinskim postupcima i sl. Navedeno ministarstvo može pružati informacije povezane s održivosti i zaštitom okoliša. Te informacije odnose se na: ekološke propise, zaštićena područja, mjere smanjenja onečišćenja i ostale inicijative usmjerene očuvanju okoliša [17].

3.4.5.3. Nautički informacijski servis

Nautički informacijski servis (NIS) smatra se besplatno dostupnom aplikacijom resornog ministarstva. Sam servis namijenjen je primjeni na pametnim telefonima, a može se koristiti na više jezika. Aplikacijom se mogu koristiti korisnici za vrijeme boravka na moru. To mogu biti: zapovjednici raznih kategorija brodova kao npr.: jahti, voditelji brodica, ribari, kupači i ostali. Samim NIS-om omogućuje se korisniku aplikacije raspolaganje s detaljnim podacima jednostavnim i brzim načinom, sve u cilju pravodobne reakcije odgovarajućih službi povezanih sa sigurnošću plovidbe. Posebice se mogućnost smatra važnom za trajanja kriznih situacija povezanih s traganjem i spašavanjem. Sama aplikacija može se upotrebljavati i bez pristupa internetu. Tada aplikacija mora biti prethodno postavljena u vremenu pristupa Internet-u. Nakon ostvarenja kontakta s odgovarajućom službom povezanom s traganjem i spašavanjem na moru NIS upotrebljava SMS, kao i poziv prema besplatnom broju 195. U radu se može koristiti na Android i iPhone mobilnim telefonima. Sam NIS obuhvaća raznolike podatke kao npr.: kontakti, geografska lokacija, radna vremena javnih službi, nautička sidrišta, benzinske postaje, barokomore, luke, marine i ostale službe. Dakle, mogu se navesti neke sadržajne prednosti NIS-a [18]:

- pozivanje broja 195 službe traganja i spašavanja na moru
- trenutna lokacija
- prijavljivanje pomorskog prekršaja
- mogućnost dodavanja slike i/ili video zapisa
- meteorološka prognoza namjenjena pomorcima
- raznolika pravila u vezi plovidbe povezane s redom u lukama i na moru, informacije za strana plovila, pomorske oznake, izbjegavanja sudara na moru, zaštita okoliša, informacije za ronioce, radioslužba i radiooglasi
- kontakt podaci javnih službi kao npr: službe traganje i spašavanje, obalne radio postaje, barokomore, hitne službe, lučke kapetanije, veleposlanstva i konzulati
- luke i sidrišta s podacima vezanim s marinama, raspoloživim benzinskim postajama graničnim prijelazima i nautičkim sidrištima.

3.4.5.4. Sustav e-crew

E-Crew smatra se važnim sustavom za primjenu u nautičkom turizmu. Razvijen je s ciljem olakšanja upravljanja samim posadama brodova. Ovaj sustav se radom temelji na suvremenim tehnologijama i informacijskim sustavima. Takvim pristupom se omogućuje automatizacija različitih procesa u vezi s upravljanjem posadama. Sustav E-Crew sastoji se od različitih modula. Oni su međusobno povezani radi integracije različitih funkcija i procesa u primjeni. Glavni moduli uglavnom se odnose na upravljanje posadama, plaćama, beneficijama, radnim vremenom i smjenama. Sustav također može uključivati module namijenjene upravljanju s raznovrsnim certifikatima i kvalifikacijama posade, evidenciji radnog iskustvu, te za upravljanje ugovorima s posadom. E-Crew sustav omogućuje nautičkim tvrtkama učinkovitije upravljanje posadama, smanjenju administrativnih opterećenja, poboljšaju kvalitete i sigurnosti rada na brodu. Također, ovaj sustav omogućuje posadi poboljšanu organizaciju i pregled vlastitog rada, kao i mogućnost pristupa svojim podacima s bilo koje pozicije i u bilo kojem vremenu. Uvođenje sustava E-Crew u nautičkom gospodarstvu bilježi porast [19].

3.4.5.5. Nautički e-visitor

Nautički e-Visitor smatra se sustavom registracije gostiju nautičkog turizma u Republici Hrvatskoj. Ovaj sustav se primjenjuje u cilju olakšanja procedure registracije gostiju u nautičkom turizmu i poboljšanja nadzora kretanja gostiju. Primjenom nautičkog e-Visitor-a, omogućuje se nautičkim turistima „on line“ prijava prije samog dolaska u Republiku Hrvatsku. Registracija se obavlja pomoću službene web stranice e-Visitora. Omogućeno je gostima unaprijed dostaviti podatke o identitetu, brodu i planiranom vremenu boravka. Ovim načinom značajno se smanjuje vrijeme potrebno za prijavu gostiju radi dolaska u RH. Istodobno se povećava sigurnost i nadzor kretanja gostiju. Nautički e-Visitor omogućuje tvrtkama u nautičkom gospodarstvu online prijavu. Ovim načinom se i njihovi podaci mogu unaprijed unijeti u sustav. Ovo olakšava administrativne postupke, a smanjuje se vrijeme potrebno za prijavu gostiju. Navedeni sustav nautičkog e-Visitora koristi se u svim lučkim kapetanijama u RH. Praktički je ovaj sustav postao dio nautičke infrastrukture. Svakako da ovaj sustav pridonosi sigurnosti i učinkovitosti nautičkog turizma, a ujedno povećava kvalitetu usluga na raspolaganju gostima [20].

3.4.6. Pomorska policija

U RH se glavna uloga pomorske policije odnosi na održavanje javnog reda i mira na moru. Također obuhvaća i provedbu zakona i propisa vezanih za pomorsku sigurnost te zaštitu pomorskog okoliša. Pomorska policija smatra se odgovornom za nadzor pomorskog područja, obalnog pojasa i unutarnjih morskih voda uključujući i teritorijalno more. Pomorska policija svakako da zauzima istaknuto mjesto u osiguravanju odgovarajuće razine sigurnosti i nadzoru samog nautičkog turizma. Provođi i nadzire pomorski promet, te obavlja nadzor pridržavanja pomorskih propisa, sprječava i sankcionira kriminalne radnje na moru. One se mogu odnositi na trgovinu ljudima, krijumčarenja i sl. Pomorska policija ima ovlasti povezane s izricanjem novčanih kazni, oduzimanjem plovila kao i drugim radnjama sukladno ovlastima. Uz ostale službe povezane s kriznim situacijama na moru pomorska policija sudjeluje i pruža pomoć u hitnim situacijama na moru. Temeljne informacije o radu pomorske policije dostupne su na Internetu Strategija razvoja pomorske policije [21].

3.4.7. Obalna straža

Kao bitan čimbenik sigurnosti može se navesti i Obalna straža RH-OS. Ona se smatra postrojbom u sastavu HRM s ciljem provedbe samog nadzora kao i zaštite prava, te interesa RH na moru. Traganje i spašavanje na moru u RH također se provodi u sklopu aktivnosti obalne straže Hrvatske ratne mornarice. Stoga se uloga OS smatra važnom i u nautičkom turizmu. OS, Hrvatske ratne mornarice (HRM) pružaju različite usluge u nautičkom turizmu. Ciljem pružanja takvih usluga smatra se osiguranje sigurnosti i zaštite na moru. Obalna straža raspolaže s posebno obučanim spasilačkim timovima. Oni su sposobni brzo reagirati na pozive u nevolji. Uloga OS može se odnositi na određivanje pozicije plovila ili osobe u nevolji, te pružanje prve pomoći. Po potrebi OS može organizirati i provesti siguran prijevoz spašenih osoba do obalne infrastrukture ili do odgovarajućih medicinskih ustanova [22].

Može se navesti da timovi za spašavanje relativno brzo reagiraju na pozive u nevolji tako da [23]:

- provode hitne intervencije u cilju spašavanja ljudi na moru
- provode potragu i lociranje
- provode evakuaciju s plovila
- pružaju medicinsku podršku.

Obalna straža HRM u nautičkom turizmu igra bitnu ulogu na području sigurnosti plovidbe. Njihovi poslovi se pored ostalih odnose na:

- nadzor sigurnosti plovidbe u teritorijalnim vodama Republike Hrvatske
  - praćenje pomorskog prometa
  - provedba nadzora i inspekcije plovila
  - pružanja pomoći u slučaju nesreća ili hitnih situacija na moru
  - nadzor granice
  - provjeravanje pridržavanja pomorske regulative u nautičkom turizmu
  - provjera ispravnosti plovila
  - provjera licenci za posadu
  - provjera sigurnosnih uređaja i opreme
  - spašavanje na moru
  - nadzor pomorskog prometa u nautičkom turizmu u cilju osiguranja sigurne plovidbe
- Temeljne informacije o radu obalne straže dostupne su na Internetu.

3.4.8. Traganje i spašavanje u RH

Organizacijski se služba traganja i spašavanja na moru sastoji od: Stožera, zatim Nacionalne središnjice za usklađivanje traganja i spašavanja na moru, podsredišnjica traganja i spašavanja i obalnih promatračkih jedinica. U sustav su uključene obalne radijske postaje, zatim svjetionici koji se čuvani, motriteljske postaje HRM-a (Hrvatske ratne mornarice), kao i jedinice povezane s traganjem i spašavanjem u smislu pomorskih, zrakoplovnih i kopnenih. Traganje i spašavanje

odnosi se na operacije u cilju pronalaženja, spašavanja i pružanja pomoći osobama koje se nalaze u nevolji na moru [24].

3.4.9. Hitna medicinska pomoć

U Republici Hrvatskoj se hitna medicinska pomoć u nautičkom turizmu može zatražiti pomoću Pomorske hitne medicinske službe - PHMS. PHMS smatra se dijelom Hrvatskog zavoda za hitnu medicinu (HZHM). PHMS se smatra specijaliziranom za pružanje hitne medicinske pomoći na moru. U slučaju zahtjeva za hitnom medicinskom pomoći u situaciji na moru u RH, poziva se broj 112. Temeljne informacije o radu hitne medicinske pomoći dostupne su na Internetu [25]. U ovom radu ne ulazi se u postupanja primjerice zapovjednika broda kod hitnih medicinskih stanja.

3.4.10. Marine

Marine se smatraju dijelom vodnog područja i dijelom obale koja je posebno izgrađena i uređena za pružanje usluga veza kao i smještaja raznih plovnih objekata. Svakako da u analizi dostupnih e-usluga valja navesti marine i ostale dijelove vodenog prostora i obala u smislu privezišta, lučica i sl. za sve vrijedi zajedničko da u relativno velikom dijelu imaju razvijen sustav pružanja informacija o vlastitim aktivnostima putem Internet informacija i sl. [26].

3.4.11. Ostali izvori

Relativno se složenim smatra razviti jedinstvenu klasifikaciju raznolikih e usluga i Internet informacija u nautičkom turizmu. U ovom dijelu rada se opisuju raznolike mogućnosti koje su primjerice dostupne za korištenje na mobilnim tj. pametnim telefonima. One se npr. mogu odnositi na:

- područja koja se smatraju pogodnima za ribarenje
- gastronomsku ponudu

- raznolike prikaze nautičkih karata i navigacijskih publikacija
- razne inačice nautičkih kalkulatora
- aplikacije povezane s određivanjem kursa plovila
- aplikacije povezane s određivanjem pozicija
- aplikacije povezane s astronomskom, terestričkom i elektroničkom navigacijom
- aplikacije povezane s mjerenjem brzine vjetrova
- aplikacije povezane s pravilima o izbjegavanju sudara na moru
- aplikacije povezane s problematikom jedrenja i sl.

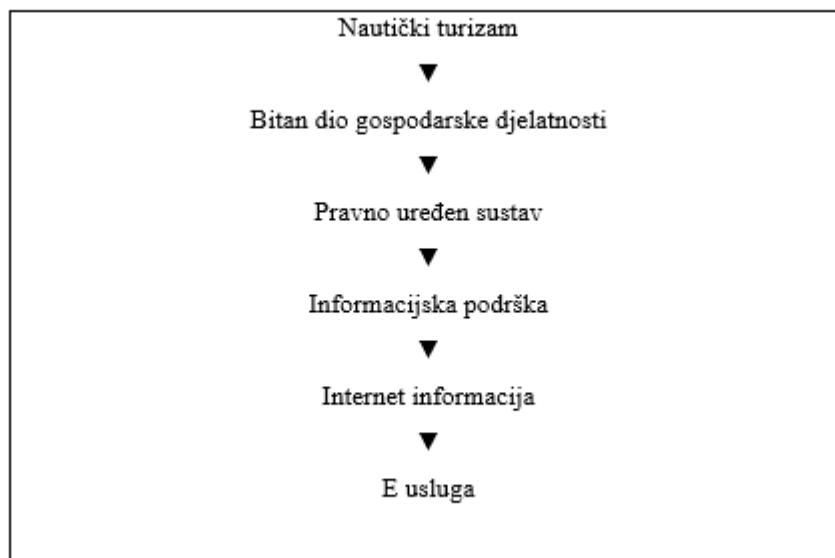
Valja napomenuti da su određene djelom navedene aplikacije, neslužbene, a određenim djelom mogu biti i službene. Sve to upućuje na oprez pri korištenju, mada u određenom trenutku mogu predstavljati određeni izvor informacija koje svakako treba odgovarajuće uz određenu mjeru opreza primijeniti, svakako poštujući pravnu regulativu bitnu za određene procese i postupke.

3.4.12. Identifikacija i klasifikacija informacija

Iz do sada istraživane problematike povezane s e-uslugama i Internet informacijama u nautičkom turizmu mogu se navesti kratka postignuta zaključna razmatranja povezana s identifikacijom i klasifikacijom informacija. Naime, nautički turizam kao i svi drugi oblici turizma smatraju se tržišno relativno osjetljivim gospodarskim djelatnostima. Stoga se može tvrditi da pored ostalih obilježja kvalitetne usluge sama sigurnost kao dio usluge se nekako postavlja na istaknuto a može se tvrditi i vodeće mjesto. Analizirana problematika upućuje na izvore informacija u obliku e-usluga, kao i Internet informacija bitnih u nautičkom turizmu. Primijenjen metodološki pristup na odabrane izvore podataka omogućuje identifikaciju informacija. Sama klasifikacija po izvorima provesti će se u sljedećem poglavlju.

4. REZULTATI I RASPRAVA

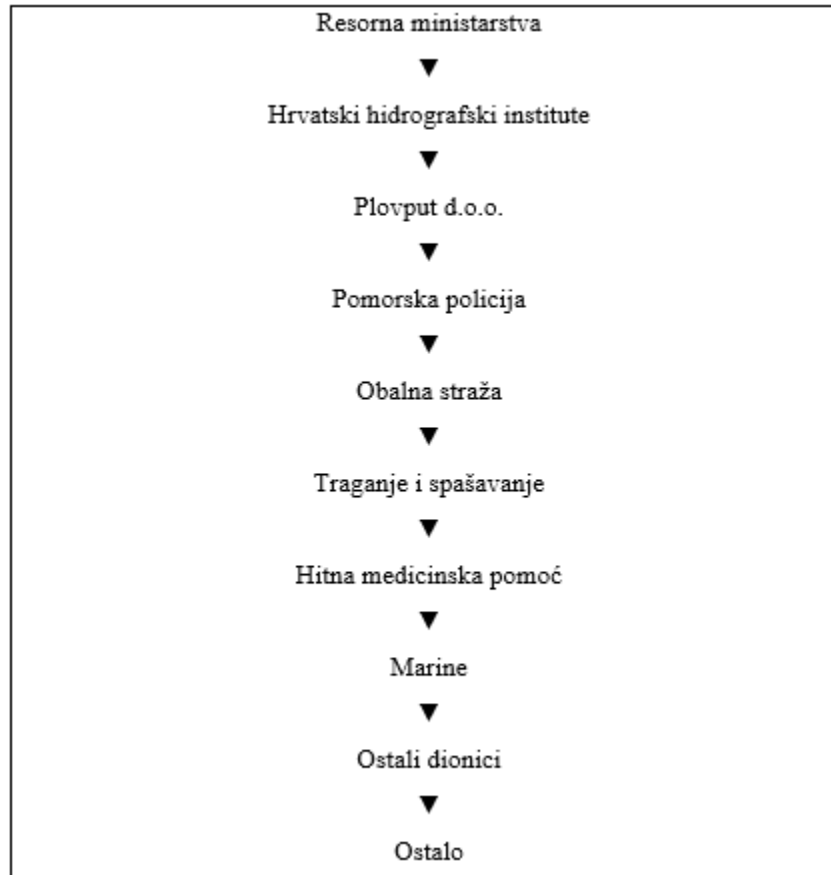
Nautički turizam u RH smatra se bitnom sastavnicom cjelokupnog sustava gospodarstva Republike Hrvatske. Smatra se pravno uređenim sustavom. Sam nautički turizam odvija se na prostoru koje obuhvaća više od 1000 otoka. Kao zahtjevna djelatnost svakako da zahtijeva odgovarajuću informacijsku podršku. Ona se dijelom postiže kroz raznolike e- usluge koje se pružaju turistima u nautičkom turizmu.

Slika 7. Nautički turizam i važnost u društvu

Izvor: izradila autorica

Republika Hrvatska kao dio Europske Unije predstavlja zemlju koja uz svoje svakodnevne djelatnosti uključuje suvremene tehnologije. Tako se u povezanosti s temom ovog rada tj. e usluge u nautičkom turizmu može tvrditi da se u kreiranje ove vrste usluga uključuje više dionika, što se prikazuje slikom.

Slika 8. Dionici usluga

Izvor: izradila autorica

Aktivnosti dionika primjećuju se kroz stvorene e-usluge i Internet informacije u nautičkom turizmu koje se nalaze na raspolaganju korisnicima. Te usluge također se mogu grafički prikazati razvijenim prijedlogom načina prikaza e-usluga s polazišta raspoloživih informacija, što se i smatralo ciljem ovog istraživanja. U daljnjem prijedlogu su sadržani izvori informacija, vrsta usluge i mogući korisnici. Valja napomenuti da je na razinu spoznaje istraživanja u ovom radu bitno utjecala dostupnost raspoloživih izvora e usluga. Budući da se radi o dinamičkom sustavu

izloženom stalnim promjenama navedeni prikaz valja stalno osvježavati s novim informacijama da bi bio aktualan.

Tablica 1. Prijedlog načina prikaza e-usluga s polazišta raspoloživih informacija

Izvor informacija – Oznaka	Vrsta usluge – opis	Oznaka	Korisnici
Ministarstvo mora prometa i infrastrukture (resorno ministarstvo) – R1	E Nautika	a 1	Nautički turizam, državna tijela
	Javni pretraživač plovila	a 2	
	Naut. inf. servis	a 3	
	e-crew	a 4	
	nautički e-visitor	a 5	
	Internet informacije	a 6	
Ministarstvo turizma i sporta – R2	TU REGISTAR	b 1	Dijelom nautički turizam i državna tijela
	TU START	b 2	
	TU RIZNICA	b 3	
	Internet informacije	b 4	
Hrvatski hidrografski institut - R3	OZP	c 1	Dijelom nautički turizam i državna tijela
	Navigacijski radiooglasi	c 2	
	Registar hidro. izmjera	c 3	
	GeoAdriatic	c 4	
	Adriatic Sea	c 5	
	Internet informacije	c 6	
Plovput d.o.o.	Internet informacije		Dijelom nautički turizam i državna tijela

– R4		d 1	
MUP- Pomorska policija	Internet informacije	e 1	Dijelom nautički turizam i državna tijela
– R5			
MORH - Obalna straža	Internet informacije	f 1	Dijelom nautički turizam i državna tijela
– R6			
Traganje i spašavanje u RH	Internet informacije	g 1	Dijelom nautički turizam i državna tijela
– R7			
Hitna medicinska pomoć	Internet informacije	h 1	Dijelom nautički turizam i državna tijela
– R8			
Marine	Internet informacije	i 1	Dijelom nautički turizam i državna tijela
– R9			
Ostali izvori	Internet informacije	j 1	Dijelom nautički turizam i državna tijela
– R10			

Izvor: izradila autorica

Na sadašnjoj razini spoznaje može se primijetiti da se prijedlog načina prikaza e-usluga s polazišta raspoloživih informacija sastoji od deset, može se tvrditi, skupova označenih od R1 do R10 sa sadržanim elementima koji se odnose na e-usluge i/ ili Internet informacije. Iz prikazanog se može zaključiti da pojedini skupovi imaju više elemenata. Sami elementi mogu se odnositi na e-usluge i/ili na Internet informacije, dok se neki isključivo odnose na Internet informacije. Sami korisnici svrstavaju se u domenu nautičkog turizma i raznovrsna državna tijela.

Nedvojbeno se može tvrditi da nautički turizam zauzima relativno važno mjestu u gospodarskim sustavima različitih zemalja s izraženom djelatnošću u nautičkom turizmu. Zahvaljujući morskim resursima, otocima, razvedenosti obale i ugodne klime, u Republici Hrvatskoj nautički turizam u zadnjih nekoliko desetljeća bilježi stalan razvoj. Taj razvoj odgovarajuće je pratio i razvoj pravne regulative ovog područja. Nautički turizam i rezultati koje

stvara bitan su doprinos gospodarskom sustavu Republike Hrvatske. Korisnici usluga u nautičkom turizmu posebice zbog tehničko tehnološkog razvoja u čitavom svijetu postaju u određenoj mjeri sve zahtjevniji. Stoga se primjećuje bitno povećanje broja raspoloživih raznolikih usluga u različitim segmentima nautičkog turizma. Sigurnost općenito u svijetu, posebno zbog relativnog porasta raznolikih ugroza same sigurnosti kao što su npr. terorizam, ratna zbivanja, kriminalne aktivnosti i sl. biva degradirana. U tom prostoru, baš u području sigurnosti spoznaja informacija u realnom vremenu tj. pravodobno postaje, može se tvrditi esencijalna. U nautičkom turizmu i sama sigurnost plovidbe svakako da je značajna. Međutim, ona uvijek može biti bolja. Doprinos povećanju različitih oblika sigurnosti u nautičkom turizmu svakako da predstavlja razvoj različitih oblika e usluga i Internet informacija. U ovom radu posebno zahvaljujući i u određenoj mjeri primijenjenom forenzičkom pristupu istraživanju postigli su se određeni rezultati. Postignuti rezultati pokazuju da se primjećuje i povećanje broja dostupnih e usluga kao i Internet informacija u nautičkom turizmu. U kreiranju e- usluga uključena su razna državna tijela, kao npr. resorna ministarstva i druga državna tijela. Istražena problematika upućuje na zaključak da je iskoristiv predložen način prikaza e-usluga s polazišta raspoloživih informacija. Valja upozoriti da uvijek valja razlikovati službene izvore informacija od neslužbenih izvora istih, i u tom kontekstu valja uvijek poznatim informacijama posvetiti dodatnu pozornost i kritičnost pri korištenju. Uvijek valja imati na umu da se korištenje informacija odgovarajuće pravno temelji. Svakako da treba ukazati i na ograničenja provedenih istraživanja. Ona se odnose na činjenicu da je u radu obavljena analiza odabranih i u ovom trenutku autorici poznatih e-usluga, kao i Internet informacija u nautičkom turizmu. Vjerojatno postoje i druge e usluge, Internet informacije neobuhvaćene u ovom radu, za što se predlaže provesti buduća proširena istraživanja uz sugestiju korištenja u ovom radu prikazanog pristupa istraživanju problematici.

5. ZAKLJUČCI

Republika Hrvatska kao članica Europske unije i u međunarodnim razmjerima se smatra značajnim odredištem nautičkog turizma. Promatrajući u vremenu može se tvrditi da nautički turizam Republike Hrvatske pokazuje svoj stalan rast.

Smatra se da se u pogledu pružanja usluga u nautičkom turizmu iste zadovoljavajuće kvalitete.

Na današnjoj razini razvijenosti svijeta u tehničkom i tehnološkom smislu pruža se rastući broj raznolikih usluga, pa tako i u radu istraživanih e-usluga i Internet informacija. U području nautičkog turizma e-usluge i Internet informacije se stalno razvijaju u izrazito dinamičkom okruženju.

Državna tijela prilagodila su se zahtjevima rastućeg tržišta, pa su razvile i prilagodile korisnicima čitav niz e-usluga, a i Internet informacija namijenjenih nautičkom turizmu. Proučavajući rad istih može se tvrditi da se u nautičkom turizmu pružaju informacije koje u manjoj ili većoj mjeri ili uopće ne traže interakciju s korisnikom usluge. Pojedine informacije dakle pružaju samo uvid u prikazani www sadržaj.

Valja upozoriti da je neophodno, posebno zbog sigurnosnih aspekata razlikovati službene od neslužbenih izvora informacija u nautičkom turizmu budući da postoje mogućnosti da se i do jednih i do drugih može doći koristeći e-usluge i Internet informacije. Stoga se preporučuje koristiti službene izvore informacija e-usluga u nautičkom turizmu, vodeći računa o pravnoj utemeljenosti.

Predlaže se u procjeni e-usluge, kao i Internet informacije različitih pružatelja usluga kao i korisnika, upotrebljavati u ovom radu razvijeni prijedlog načina prikaza e-usluga i Internet informacija s polazišta raspoloživih informacija.

LITERATURA

- [1] Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2021. Pristupljeno 6. 5. 2023. <http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=62763>
- [2] Nautički turizam. Portal hrvatske tehničke baštine. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2018, pristupljeno 07.05.2023. <https://tehnika.lzmk.hr/nauticki-turizam>
- [3] Studija razvoja nautičkog turizma Republike Hrvatske. Hrvatski hidrografski institut sa suradnicima. 2006. Pristupljeno dana 07.05.2023. <https://www.hhi.hr/Portals/0/adam/ContentS/ZFXDX8y4JUOHivOWG9Cyeg/Body/SRNTH.pdf>
- [4] Standard razvoja javnih e-usluga u Republici Hrvatskoj – smjernice. Pristupljeno dana 07.05.2023. https://rdd.gov.hr/UserDocsImages/eStandardi/Standard%20razvoja%20javnih%20e_usluga%20u%20RH_Smjernice.pdf
- [5] Nautički turizam Hrvatske. Nautički charter – izdanje 2020. Pristupljeno dana: 10.05. 2023. <https://www.htz.hr/sites/default/files/2022-07/Nauti%C4%8Dki%20turizam%20Hrvatske%20-%20nauti%C4%8Dki%20charter%20-izdanje%202020.pdf>
- [6] Turizam u brojkama 2021. Ministarstvo turizma Republike Hrvatske. Pristupljeno: 01.06.2023. https://mint.gov.hr/UserDocsImages/2022_dokumenti/Turizam%20u%20brojkama%202021.pdf
- [7] ACI marinama uručeni ISO certifikati za sustave upravljanja kvalitetom, okolišem te energijom. Ministarstvo turizma i sporta. Pristupljeno 02.06.2023. <https://mint.gov.hr/vijesti/aci-marinama-uruceni-iso-certifikati-za-sustave-upravljanja-kvalitetom-okolisem-te-energijom/14308>
- [8] Od danas je dostupan sustav e-turizam: Pogledajte koje sve digitalne javne usluge za turizam nudi. Tportal. Pristupljeno 03.06.2023. <https://www.tportal.hr/biznis/clanak/predstavljen-e-turizam-pogledajte-koje-sve-digitalne-javne-usluge-za-turizam-nudi-20230125>

[9] Portal eTurizam. E-građani. Vlada RH. Pristupljeno: 08.06.2023. <https://gov.hr/hr/portal-eturizam/2473>

[10] Bavite se turizmom? Evo koje vam nove e-usluge stoje na raspolaganju! Vinkulja! <https://vinkulja.hr/korisno-bavite-se-turizmom-evo-koje-vam-nove-e-usluge-stoje-na-raspolaganju/>

[11] Oglas za pomorce - OZP. Hrvatski hidrografski institut. Pristupljeno 10.06.2023. <https://www.hhi.hr/e-servisi/oglas-za-pomorce>

[12] Navigacijski radiooglasi. Hrvatski hidrografski institut. Pristupljeno 10.06.2023. <https://www.hhi.hr/e-servisi/navigacijski-radiooglasi>

[13] GeoAdriatic. Hrvatski hidrografski institut. Pristupljeno 10.06.2023. <https://geoadriatic.hhi.hr/>

[14] Adriatic Sea: pOrtal operativne oceanografije. Hrvatski hidrografski institut. Pristupljeno 10.06.2023. <https://adriaticsea.hhi.hr/site/>

[15] O nama. Plovput d.o.o. Pristupljeno 11.06.2023. <https://www.plovput.hr/plovput/o-nama>

[16] eNautika. e-Građani. Vlada RH. Pristupljeno 11.06.2023. <https://enautika.pomorstvo.hr/#/public/dashboard>

[17] Javni pretraživač plovila. Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture. Pristupljeno 11.06.2023. <https://mmpi.gov.hr/more-86/javni-pretrazivac-plovila-17818/17818>

[18] Nautički informacijski servis - nIS. Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture. Pristupljeno 11.06.2023. <https://mmpi.gov.hr/more-86/nautika-121/nauticki-informacijski-servis-nis/18288>

[19] Prijava posade i putnika na plovilima. e-Građani. Vlada RH. Pristupljeno 14.06.2023. <https://gov.hr/hr/prijava-posade-i-putnika-na-plovilima/1438>

[20] Nautika. e-Visitor. Vlada RH. Pristupljeno 14.06.2023. <https://www.evisitor.hr/eVisitorWiki/Javno.Nautika.ashx>

- [21] Strategija razvoja pomorske policije. Vlada RH. Pristupljeno 14.06.2023. <https://vlada.gov.hr/UserDocsImages/2016/Sjednice/Arhiva/86%20-%204.pdf?ref=morski.hr>
- [22] Obalna straža Republike Hrvatske. Ministarstvo obrane RH. Pristupljeno 14.06.2023. <https://www.morh.hr/obalna-straža-republike-hrvatske/>
- [23] Zakon o plovidbi i lukama unutarnjih voda. NN 144/21. Pristupljeno 15.06.2023. <https://www.zakon.hr/z/495/Zakon-o-plovidbi-i-lukama-unutarnjih-voda>
- [24] Traganje i spašavanje na moru 195 / Ustrojstvo / nIS. Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture. Pristupljeno 15.06.2023. <https://mmpi.gov.hr/more-86/sigurnost-plovidbe-104/traganje-i-spasavanje-na-moru-195-ustrojstvo-nis/19612>
- [25] Hrvatski zavod za hitnu medicinu. Pristupljeno 17.06.2023. <https://www.hzhm.hr/>
- [26] Marina. Struna: hrvatsko strukovno nazivlje. Pristupljeno 17.06.2023. . . <http://struna.ihj.hr/naziv/marina/19057/>

SAŽETAK

MOGUĆNOSTI E-USLUGA I NAUTIČKI TURIZAM

U ovom diplomskom radu naslova “Mogućnosti e usluga i nautički turizam”, ciljem rada se smatralo razviti prijedlog načina prikaza e-usluga i Internet informacija s polazišta raspoloživih informacija u Republici Hrvatskoj. Republika Hrvatska pokazuje značajan udio nautičkog turizma u ukupnom funkcioniranju vlastitog gospodarskog sustava. U izradi ovog diplomskog rada koristile su se različite znanstveno istraživačke metode. Primjenjivale su se na proučavanim bibliografskim izvorima. Sami izvori dijelom su sadržani u raznim pravnim propisima ili u radovima određenih autora. Proučavana materija se sistematizirala. Zatim se analizirala, nakon čega su se postignute spoznaje sintetizirale. Vodeći se u čitavom radu sustavnim pristupom potrebno je naglasiti i primijenjen forenzički pristup istraživanoj problematici. Također se s obzirom na posebnost istraživačke problematike može naglasiti i primijenjeni empirijski pristup. Postignuti rezultati istraživanja pokazuju na postojanje raznih usluga u nautičkom turizmu u dijelu e-usluga i Internet informacija. Također se u radu predlaže način prikupljanja i klasifikacije e-usluga, kao i Internet usluga u nautičkom turizmu. Zaključci u ovom radu ukazuju na ograničenja provedenih istraživanja, kao i na potrebu daljnjih istraživanja posebno zbog činjenice da se e usluge i Internet informacije prikupljaju i distribuiraju u sustavu koji je izrazito dinamičan, te kao takav predstavlja izuzetno promjenjiv sustav.

Ključne riječi: e usluga, internet informacija, nautički turizam

SUMMARY

POSSIBILITY OF E-SERVICES AND NAUTICAL TOURISM

The goal of this thesis titled "Possibility of e-services and nautical tourism" was to develop a proposal for an overview of e-services and Internet information in the Republic of Croatia based on available information. The Republic of Croatia shows a significant share of nautical tourism in the overall functioning of its own economic system. Different scientific research methods were used in the preparation of this thesis. They were applied to the studied bibliography. The bibliography was based on legal regulations or in the works of certain authors. The studied matter itself was systematized. Then it was analyzed, after which the knowledge gained was presented in short. The paper was written in a systematic approach, and it is necessary to emphasize the applied forensic approach to the researched issue. Also, given the particularity of the research problem, the applied empirical approach was utilized.

The achieved research results show the existence of various services in nautical tourism in the part of e-services and Internet information. The paper also proposes a method of collecting and classifying e-services, as well as Internet services in nautical tourism. The conclusions in this paper indicate the limitations of the conducted research, as well as the need for further research, especially due to the fact that e-services and Internet information are collected and distributed in a system that is extremely dynamic, and as such represents an extremely variable system.

Keywords: e-service, internet information, nautical tourism

POPIS SLIKA I TABLICA

SLIKE

Slika 1. Odnos broja nautičkih turista i ostvarenih noćenja u 2021. godini	5
Slika 2. Polazni prikaz entiteta bitnih u nautičkom turizmu i pružanju raznolikih e-servisa	6
Slika 3. Polazni prikaz sjedinjenja raznolikih usluga u turizmu.....	10
Slika 4. Dostupni izvori u RH u povezanosti s nautičkim turizmom	12
Slika 5. Resorno ministarstvo i neke e- usluge u nautičkom turizmu	16
Slika 6. Resorno ministarstvo i JPP.....	18
Slika 7. Nautički turizam i važnost u društvu.....	25
Slika 8. Dionici usluga	26

TABLICE

Tablica 1. Prijedlog načina prikaza e-usluga s polazišta raspoloživih informacija.....	27
--	----

ŽIVOTOPIS

Osnovni podatci

- Ime i prezime: Katarina Vuleta
- Godina i mjesto rođenja; Sinj, 30.10.1973.
- Adresa prebivališta, Košute-Trilj, Ulica ruža 4.
- Osnovna škola “ Danica Čabo” Trilj, 1981-1988.
- Matematičko-informatička gimnazija u Sinju, 1988-1992.
- Policijska akademija u Zagrebu, 1996-1997.
- Sveučilište u Splitu, Pravni fakultet u Splitu, Upravno stručni studij, 2008-2011.
- Sveučilište u Splitu- Sveučilišni odjel za forenzične znanosti, Istraživanje mjesta događaja.
- Zaposlena u Ministarstvu unutarnjih poslova, 1993.

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

SVEUČILIŠTE U SPLITU

Sveučilišni odjel za forenzične znanosti

Izjava o akademskoj čestitosti

Ja, Katarina Vuleta, izjavljujem da je moj diplomski rad pod naslovom:

Mogućnosti e-usluga i nautički turizam

rezultat mojega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na izvore i radove navedene u bilješkama i popisu literature. Nijedan dio ovoga rada nije napisan na nedopušten način, odnosno nije prepisan bez citiranja i ne krši ničija autorska prava. Izjavljujem da nijedan dio ovoga rada nije iskorišten u nijednom drugom radu pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj, obrazovnoj ili inoj ustanovi. Sadržaj mojega rada u potpunosti odgovara sadržaju obranjenoga i nakon obrane uređenoga rada.

Split, 07.09. 2023.

Potpis studenta/studentice:

Katarina Vuleta